

Kevytautolainsäädäntö

Liikenne- ja viestintäministeri Sanna Marin

6.9.2019

Kevytautojen tausta

- Viime hallituskauden uudistus, jolla pyrittiin tuomaan uusi, turvallisempi ajoneuvoluokka nuorten käyttöön
- T1-ajoneuvoluokkaan traktoriksi luokiteltava nopeusrajoitettu henkilöauto, paino korkeintaan 1500 kg (1800kg sähköautolle)
- Kevytautoksi muutettava henkilöauto otettu käyttöön aikaisintaan 1.1.2015 ja tulevaisuudessakin enintään 10 vuotta vanha, näin käyttöön turvallisuutta parantava teknologia
- Elektroninen rajoitin, joka on poistettavissa ajoneuvon palauttamiseksi takaisin henkilöautoksi. Sama ajoneuvo näin käytettävissä 18-vuotiaankin henkilöautona
- Ajo-oikeus 15-vuotiaalle käyttäen mopoautoille tarkoitettua AM121-ajokorttia. Ajokortin vaatimuksena pakolliset teoriaopinnot (4h) sekä teoria- ja ajokokeet

Lain käsittely

- EU-komissio antoi lainvalmistelun yhteydessä 24.9.2018 huomautuksen, ettei laki ole ajokorttidirektiivin mukainen. Oikeuskanslerin kanssa keskusteltua arvioitiin tuolloin, että esitys voidaan kuitenkin antaa, koska direktiivin määritelmä maatalous- ja metsätraktorista on tulkinnanvarainen ja komissio oli viestittänyt määritelmään palattavan ajokorttidirektiivin uudistamisen yhteydessä.
- Hallitus antoi lakiehdotukset eduskunnalle, joka hyväksyi ne muutettuna 18.12.2019. Liikenne- ja viestintävaliokunta nosti kevytauton nopeusrajoitusta 45 km/h → 60 km/h
- **Lait tulevat voimaan 1.11.2019**

Komission huomautukset 1.8.2019 ja 8.8.2019

- Ennen lain voimaantulusta valtioneuvoston ja Traficomin oli annettava tarkentavat asetukset ja määräykset mm. katsastuksesta, talvirenkaista ja rajoitinlaitteista.
- Näistä tuli elokuussa uudet huomautukset komissiolta, joissa komissio tiukensi tulkintaansa siitä, että kevytautojen T-ajoneuvoluokalla ei ole merkitystä ajokorttidirektiivin maatalous- tai metsätraktorin määritelmää tulkittaessa
- Komission mukaan kevytautot eivät kuulu ajokorttidirektiivin maatalous- tai metsätaloustraktorin määritelmään, vaan moottoriajoneuvon määritelmään ja siten ajokorttidirektiivin soveltamisalaan.
- Kevytautojen kuljettamisesta ei voida siten kansallisesti säätää AM-ajokorttiluokan ja 15-vuoden alaikärajan vaatimusta.

Komission huomautukset 1.8.2019 ja 8.8.2019

- Lisäksi komissio on ollut huolissaan liikenneturvallisuusvaikutuksista haavoittuvassa asemassa oleviin tienkäyttäjiin, ympäristövaikutuksista kun henkilöauton nopeutta rajoitetaan, ajoneuvojen virittämisestä sekä markkinavaikutuksista mopojen ja mopoautojen markkinoihin.
- Komission tiukentuneen kannan ja rikkomusmenettelyn uhan taustalla ilmeisesti kantelujen määrä, epävirallisen tiedon mukaan kymmenkunta.

Vaihtoehdot komission kannan tiukennettua

Eteneminen huomautuksesta huolimatta

- Valtioneuvosto ja Traficom antaisivat asetukset ja määräykset komission huomautuksesta huolimatta

Kevytautoja koskevan lainsäädännön kumoaminen

- Eduskunta säätöi lain vahvalla enemmistöllä joulukuussa 2018 ja kevytauton kaltaiselle ratkaisulle tunnetaan tarvetta

Lain käyttöönoton lykkäys

- Aikaa selvittää voidaanko kevytautot ottaa käyttöön komissiota tyydyttävällä tavalla.

Asiasta keskusteltiin Oikeuskanslerin kanssa ja pyydettiin näkemystä mm. siitä, mitkä ovat mahdollisuudet edetä asiassa siten, että myös valtioneuvoston asetukset annetaan. Lisäksi oikeuskanslerin näkemystä on pyydetty siitä, onko mahdollista esittää, että lain voimaantuloa siirrettäisiin. Selvitettäisiin onko mahdollista saada asialle komission hyväksyntä tietyin muutoksin tai löytää asiaan ratkaisu ajokorttidirektiivin uudistamisen yhteydessä.

Oikeuskanslerin kanta

- 1) olisi perusteltua valmistella hallituksen esitys eduskunnan jo hyväksymien lakien kumoamiseksi tai voimaantulon siirtämiseksi
- 2) lakien voimaantuloa on mahdollista siirtää uudella lailla EU-lainsäädännössä haettavan ratkaisun löytämiseksi, jos on olemassa realistisia mahdollisuuksia sille, että ongelma voidaan EU-lainsäädännön uudistamisen yhteydessä ratkaista. Puhtaasti kansallisessa lainsäädännössä komissiota tyydyttävän ratkaisun hakeminen näyttäisi olevan vaikeampaa.
Lakien voimaantulon lykkäyksessä on tärkeää eri markkinaosapuolten ja yksityisten henkilöiden luottamuksen suojaamiseksi viestiä, ettei lykkäys ole selvästi johtamassa mihinkään tiettyyn ennalta määrättyyn ratkaisuun.
- 3) EU-oikeuden kanssa komission arvion mukaan ristiriidassa olevia lakeja toimeenpanevien valtioneuvoston asetusten antamista ei voi oikeudellisesta näkökulmasta suositella

Aikataulu ennen lain voimaan astumista

- Koska lait tulevat ilman lainmuutoksia voimaan 1.11.2019, on mahdolliset muutosesitykset käsiteltävä kiireellisesti.
- Mikäli kevytautoja koskevat lait ehtivät tulla voimaan ilman tarvittavia määräyksiä ja asetuksia, **on oikeustila epäselvä ja voi johtaa vaaratilanteisiin**, jos kevytautoja ryhdytään käyttämään liikenteessä pelkästään voimassa olevien lain säännösten nojalla
- Hallituksen esityksen luonnoksen lausuntokierroksen vähimmäisaika on oikeuskanslerin kanssa käytyjen keskustelujen perusteella 2 viikkoa (6.-19.9) jonka aikana järjestetään myös kuulemistilaisuus (11.9)
- HE:n antamisen jälkeen eduskuntakäsittelylle jäisi aikaa enintään kolme viikkoa, kun lakimuutokset olisi vahvistettava tasavallan presidentin esittelyssä viimeistään lokakuun lopulla